

SOSIALURIN

Útgevari:
FØROYA JAVNAÐARFLOKKUR

Blaðstj.:
Villi Sørensen. (tlf. 5479 Klakksvík)
Box 76.

Prentsmiðjan á Heysbreyt
TELF 1820

Skatturin

4 pst. umsitingarskattur

Vit eru farin undir stórtok, undir at veita og hava veitt stóra ábót til tey gomlu, sjúku, einkjur, einkjubørn og áreingjandi.

Stórtok, sum at fáa ein brænnigjan fiskiflota, byggja havnir, oyggjarvegin og aðrar vegir, fjallahol, veldug nútímans sjúkrahús, skúlar, flakavirkir og onnur idnaðarvirkir o. s. fr. aftrat teimum stóru sosialu ábótum, kosta pening. Og hvør vil nú vera ímóti hesum góðum?

Í hesum umstøðum hevur landsstýrið sett fram uppskot um 4 % umsitingarskatt, ið er mettur at geva um 3 1/3 millión.

Hvat vil t. d. 4 % í klædnaskatti koma at tynja hjá eini familju upp á 5 børn.

Í húshaldsbudgetinum, sum liggur til grund fyri pristalsútrokningini er posturin klæðir settur til kr. 2000 4 % av 2000 kr. = kr. 80.

Samstundis sum 4 % umsitingarskattin verður sett í gildi, eru framløgð til samtyktar uppskot, ið geva skattaletta til serliga barnaríkar familjur:

1: Eingin skal rinda løgtingsskatt við minni inntøku enn 4000 kr. (nú 2000 kr.).

2: Allir, ið við inntøku upp til kr. 9000, fáa ein skattaletta uppá 80 kr. pr. barnið, *altsó bara eitt barn svarar til 4 % klædnaskatt*. Høvuð hann 5 børn fær hann ein skattaletta uppá 320 kr. meiri enn klædnaskattin. Og er barnafrádrátturinn meiri enn løgtingsskatturin verður munurin goldin kontant. Høvuð maður við 5 børnum og skattainntøku undir 4000 kr. fær hann kontant goldið kr. 400.

Frádráttur í skatti fyri børn hjá monnum við skattainntøkum yvir kr. 9000 er 60 kr. fyri hvørt barnið.

3. Sum ein eykaletta til fiskimenn varð eisini av landsstýrinum sett fram uppskot um at hækka frádráttin fyri klæði frá 300 kr. (ið svarar til 25 kr. um mánaðin í 12 mánaðir ella 50 kr. um mánaðin í 6 mánaðir) til 60 kr. um mánaðin ið svarar til 720 kr. í 12 mánaðir, og 360 kr. í 10 mánaðir.

Men tá ið vit minnst, hvat ið hin minni menti hevur fingið í skattaletta, og hvat ið vit socialt, vinnuliga og uppbyggingarliga í allar ættir hava vunnið og eru við at vinna í stórrum muni í framtíðini, hugsa vit at allir hugsandi føroyingar ásanna, at tá ið saman um kemur er nógv vunnið.

Gevði
føroyskar
BARNABØKUR!

Vetrarfríðing

AVLOYSING AV GRASNINGSRÆTT
INUM A' UNDAVRYKAÐUM
TRÁÐUM

IV.

Eg lovaði at koma aftur og siga fólka frá, hvussu leikur fór og endaði, og skal tað verða gjørt eftir sum forinmunurin nú er. Tróðin hjá mær, sum slagið hevur staðið um, er eitt 100 % uppdrykað kúfóður, 10.740 m² ÷ tað okið, koyrivegur, sethús, úthús o. t. tekur av, ca. 670 m², útskif av haganum 6. apríl 1921 og liggur ikki til hindurs fyri, at seyður sleppur at øðrum vetrarbiti, ið ikki er fríðað frammanundan, og lúkar sostatt fultút tær treytir, sum galdandi jarðalóg í dag krevur av eini tróð, fyri at ein kann krevja avloysing av grasningsrættinum, og varð tað sum væntað, og kundi ikki verða órvisi: ein yvirbúnaðarnevnd av kongsbóndum, skuldu taka støðu til, um hon skuldi verða vetrarfríðað, og ifall, hvussu nógv hon tá skuldi kosta, og visti ein sostatt frammanundan (eins og teir ringastu brotsmenn í útlondum, ein stundin lesur og hoyrir um), hvørjar samsíðirnar fóru at verða, og vórðu av mær vitin og skjól ferd fram um, hvussu tróðin sá út, áðrenn, hon varð drykað, og vistu tey á, at lendið tá lá í ørøkt og var sum fylgi harav vánaligur lagi til seyðabruk. Og komu tit, ið dómdu (uttan at rovna semju millum partarnar, sum teir ifylligj lóg skulu gera, og sum teir av grátigheit eftir at sleppa at doma, ongan ómak vildu hava av, hetta), at grasningsrætturin á 3/4 av hesum kúfóðri: varð latin mær. Varð sostatt galdandi jarðalóg í dag tikið til fyrimyndar fyri hesum 3/4 kúfóðri viðkomandi, og varð av loysingarpeningurin settur av somu monnum til 1500 kr. og hin eini kvarturin varð latin kongsbóndum í Óravík at brúka frá 25. oktober til 14. mai, og varð einki endurgjald játtað mær fyri hetta, og var óivað ein kongsbóndalóg, sum ikki er komin í gildi enn, og sum bert teir sjálvir kenna, tikið til fyrimyndar, hvat hesum eini kvartinum viðvíkur, og hevur so hesin kvarturin kosta mær tað, at tað er drykað av okkum, sum her hava búð, og ikki av kongsbóndum í Óravík, og má ein so trúgva, at hesir kongsbóndur eru 1/2 kúfóðri viðvíkur, og vóru mennirnir, sum henda marghátliga dómu feldu (og sum Føroya løgting valdi í 1957 til hetta sama), hesir:

- 1) Kongsbóndi Steffan Kunoy, Kunoy.
- 2) Kongsbóndi Hans Jacob Olsen, Anímar.
- 3) Kongsbóndi Thomas Reinert, Kalbak.
- 4) Brevsamlari Ole Ellingsgaard, Eidi.

Tað skal eisini verða sagt, at um alt kúfóðri varð latið mær til brúks, vildi tað eftir øllum at doma komið at kosta mær 2800 kr., tí var tað hesin prisurin, kongsbóndurnir í Óravík kravdu sum endurgjald fyri bitinum í teirra tørvgrøvu, sum her vóru, og tí vátu, órøktaða og vánaliga lendi til seyðabruk; men tóku kongsbóndurnir í búnaðarnevndini sær tann rætt at taka ein 1/4 av tróðni hjá mær, sum varð vorðin premierað jørð fyri uppdryking, og góðu kongsbóndum í Óravík hann til brúks, og verður sostatt hesin partur av tróðni nú at bliva lagi aftur. Sig so, hvussu væl alt er lagt til rættis fyri uppdrykingini av landi okkara; men kanska tað kann teinkjast, at biðað verður nakrar öldir enn at víta, um kongsbóndurnir í

Óravík, kongsbóndurnir í búnaðarfelagnum, kongsbóndi í Hvalba við teimum 100 kúfóðrunum og aðrir kongsbóndur fara út um teir gomlu bogarðarnar við hakanum.

Tað skal eisini verða sagt, at aftur heka ferd var hin ávurðandi prisútrókingarhættur, sum kongsbóndurnir eru pápar ella fadrar at, havdur á lofti. Av hñum í teimum fyrru greinum nevnda kongsbónda við hñum í lummum varð spurningur settur formanninum í yvirlandsbúnaðarnevndini um, hvørvið hesi orð í jarðalógini vóru at skilja sum kundi ella skuldi »Grasningsrættin paa opdyrkede træer kan saavel af ejeren som af Haugeejeren forlanges endelig afstået f. s. v. saadan Aflossing ikke forhindre Vintergræsning paa de ikke-vinterfædede Arealer» og varð svarið hetta, hann fekk, at tað var at skilja soleiðis, at tað skuldi, og stendur ein so pára bjlsin sjálvandi, hvat hñum ein kvartinum av tróðni (ca. 2500 m²) viðvíkur, og má ein so halda, at kongsbóndurnir í búnaðarnevndini kortini hava meiri vald enn lógin tilskrivar teimum, ella teir ikki hava høyrð hesi orð millum kongsbóndan og formannin í nevndini.

Tað skal verða gjørt fólki og einamest traðarmonnum kunnugt, at eingin leiðbeining fylgir við dóminum, sum hesir kongsbóndur feldu um, hvussu ein skal brúka seg at við at fæðra eina kúgv av 3/4 kúfóðri; men skal tó eingin siga av 3/4 kúfóðri, um teir ikki duga tað kynstrið, tá ið teir neyvan hava eina kúgv sjálvir fyri hvørji 100 kúfóður. Men skal tað kortini verða sagt kongsbóndum í yvirlandsbúnaðarnevndini til rós, at eingi krov eru frá teimum sett mæ, um at eg skal hava 3/4 kúgv, ella hvørji kviatúr tað skal loyvast mæ, at hava gangandi, og kann eg sostatt, um eg vil, hava elefant (sum hin kongsbóndi í Óravík, ið gloymdi at siga frá teirri sievdu tróðni, tók til), um hann ikki vildi verða or fódurtungur, og um eg annars hevði fingið innflytingarlovyi fyri honum.

Eftir kongsbóndans egnu metan og útrokningum er virðið á vetrarbitinum á einum kúfóðri 2800 kr., og lat tað so vera okkum loyvt at seta virðið (lágsett) til 5600 kr. fyri heilársbitið av einum kúfóðri. Skuldi so t. d. virðið av teimum 100 kúfóðrunum (2 merkur) hjá Hvalbiar kongsbóndanum verði 560.000 kr. plus 10.000 kr. fyri keyp. Hvat letur nú t. d. hesin kongsbóndi í leigu um árið til tað almenna frá at hava so dýra jørð undir hond frá tí almenna, jørð, sum stendur í einum virði av 570.000 kr.? ella hvat kunnu teir ráðandi menn í landinum forsvara fyri fjöldini at leiga slík virðir út fyri til einstakar persónar?

Við tveir ferðir at hava appelað og við einum sakforara, sum teir heilt og aldelis kundu havt spart sær, vil eg meta útreiðslurnar, sum kongsbóndurnir í Óravík hava havt av hesum sjónleiki, at liggja millum 1500 og 2000 kr.

Til allar traðarmenn í Føroyum, sum ikki hava fingið traðir sínar vetrarfríðaðar, vil eg siga, hugsði ikki um tað nú, so leingi sum kongsbóndur manna landsbúnaðarnevndirnar, men haldi á at velja, og biðið nakað enn: tí annars verða tit, eins og eg gjordi í óansni, at koyra tykkum fastar í hetta óforði av kongsbóndum, sum tit ikki verða at sleppa burtur úr ónskaðir aftur, men roynið at koma eftir, hvortum tit hava at takka fyri, at so er vorðið, og gerið tykkara til, at ikki verður sama skilið aftur. Tað verður valgt av búnaðarnevndum, um aftur 1963, og vónandi verða tær betri hóskaðir fyri jarðabruknum og uppdrykingini í sini heild enn hesar, sum nú eru.

Og líka so kaldir og kyniskir og reinsaðir fyri ópartiskheit, sum teir komu suður, fóru hesir kongsbóndur við óngari samvitsku norður aftur um fjørð við Tjaldrinum tann 6. apríl 1961 kl. 4 f. p. (40-ára dagin eftir, at nevnda tróð varð útskift í hesum vánaliga lendi), eftir at hava verið til náttverða kveldið fyri hjá kongsbóndum í Óravík, helst sum eina tók fyri ta bjarnatenastu, teir høvdu gjørt feløgum sínum har, og væntar ein ikki at siggia teir aftur her um leiðir í somu orindum aftur.

Otto Gram,
Óravíkarlið.

Tórshavnar kommunuskúli

Foreldur ella verjar, ið hava børn, sum tey ætla at lata ganga í Tórshavnar kommunuskúla í komandi skúlaári, verða biðin siga frá hesum friggjadagin tann 14. og leygardagin tann 15. apríl, báðar dagar millum kl. 16 og 18.

Børn úr øðrum skólum, sum ætla sær í kommunuskúlan aftaná summarfrítíðina í ár, eiga at siga frá hesum um sama tíð og á sama stað.

Takið koppaseðil við.
Tórshavn, tann 7. apríl 1961.

Z. Sørensen.

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn

FØROYA

BANKI

TÓRSHAVN tlf. 1350

Setið avlopspeningin í BAN KAN

har stendur hann *tryggur*, og har gevur hann *rentu*

INNLAN	
við 3 mánaða uppsøgn	4% pro anno
BANKABOK	3 1/2% pro anno
KEKK-KONTO	2% pro anno

Ynskja tygum hægri rentu, kunnu tygum í bankanum keypa lánsbræv við løgtings- ella rikiskassaábyrgd við 5—6% í effektivari rentu.

ÚTBANKAR:

í Nordoyum: Klakksvík, tlf. 5274

í Suduroy: Tvøroyri, tlf. 32
Vági, tlf. 130

í Eysturoy:

Runavík, tlf. 7227

Fuglafirði, tlf. 64

Skála, tlf. 7053

Miðvági, tlf. 7

Sandavági, tlf. 108

Sorvági, tlf. 88